

Öndunarfærasýkingar

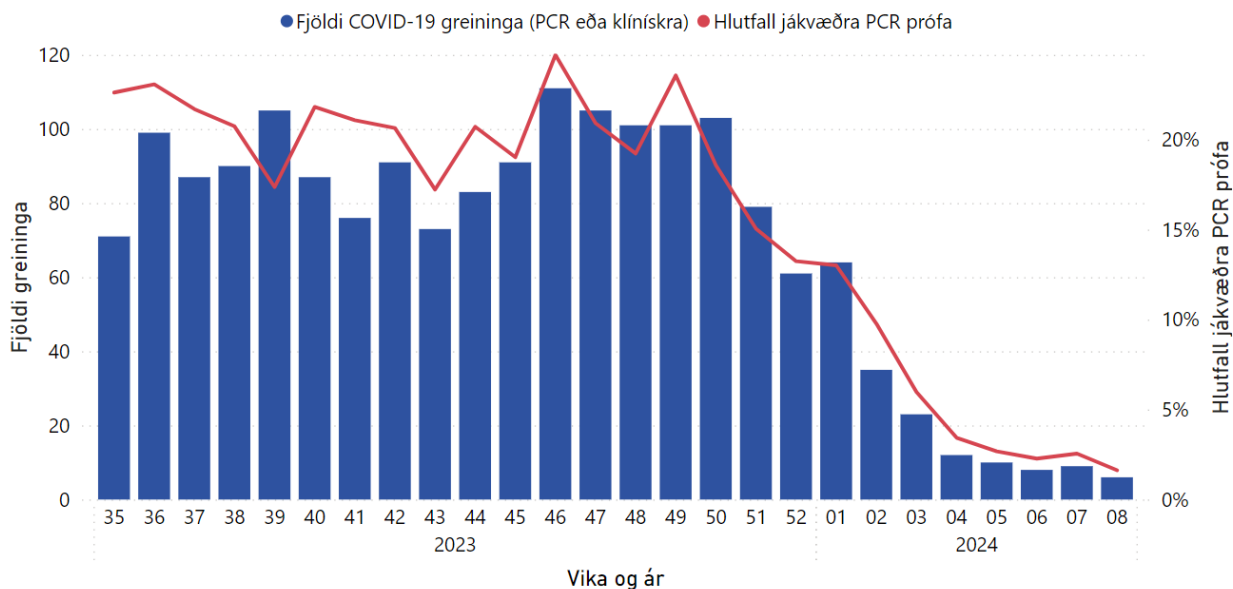
Vika 8

19. – 25. febrúar 2024

Embætti landlæknis
Sóttvarnalæknir

COVID-19 (SARS-CoV-2)

Áfram greinast fá tilfelli af COVID-19 í viku hverri. Í áttundu viku ársins 2024 greindust sex einstaklingar með COVID-19 (með PCR-prófi eða klínískri greiningu). Hlutfall jákvæðra PCR-prófa af heildarfjölda prófa var tæp 2% (mynd 1).

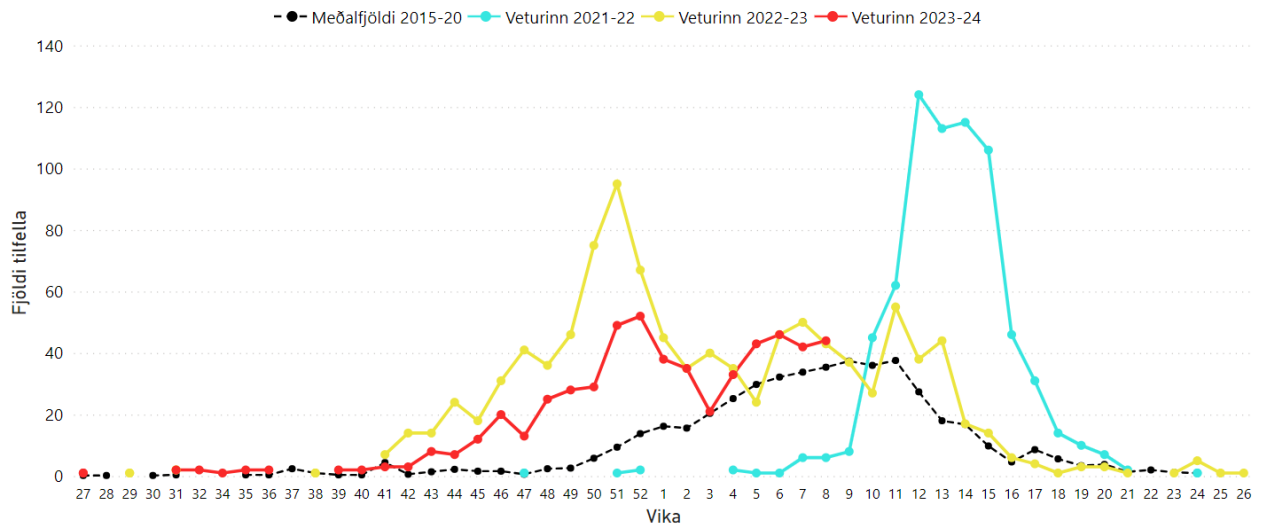

Mynd 1. Vikulegur fjöldi einstaklinga sem greindist með COVID-19, annaðhvort með PCR-prófi eða klínískri greiningu (vinstri ás), og hlutfall jákvæðra COVID-19 PCR-prófa af heildarfjölda prófa (hægri ás) veturinn 2023–2024 (frá viku 35 2023, um mánaðamótin ágúst–september).

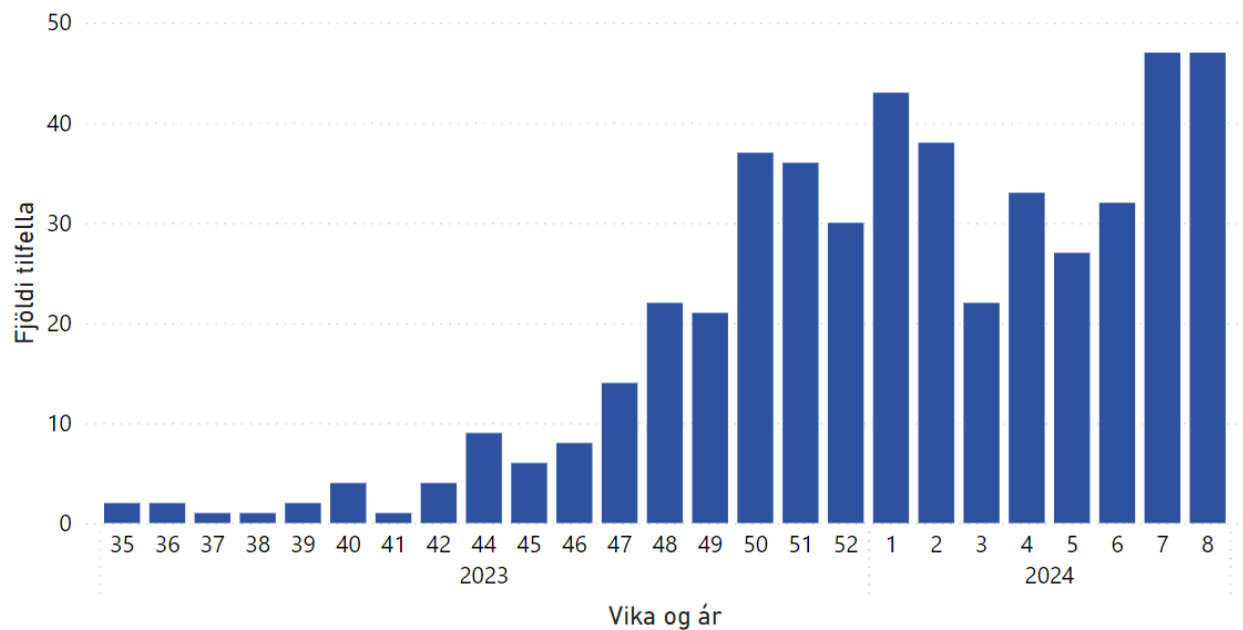
Inflúensa

Inflúensa er enn í dreifingu. Greiningum á **staðfestri inflúensu** (greining með PCR-prófi) fækkaði heldur eftir áramót en fór svo fjölgandi á ný og hefur fjöldi verið svipaður undanfarið. Í áttundu viku ársins greindust 44 einstaklingar með staðfesta inflúensu (mynd 2). Af þeim voru 26 einstaklingar með inflúensustofn A(H3) og 18 með inflúensustofn A(H1)pdm09.

Klínískum greiningum á inflúensu eða „flensu“ (greiningar læknis án rannsóknar með PCR-prófi) hefur fjölgað á ný eftir að hafa fækkað frá upphafi árs. Í viku 8 greindust 47 einstaklingar með inflúensulík einkenni (mynd 3).

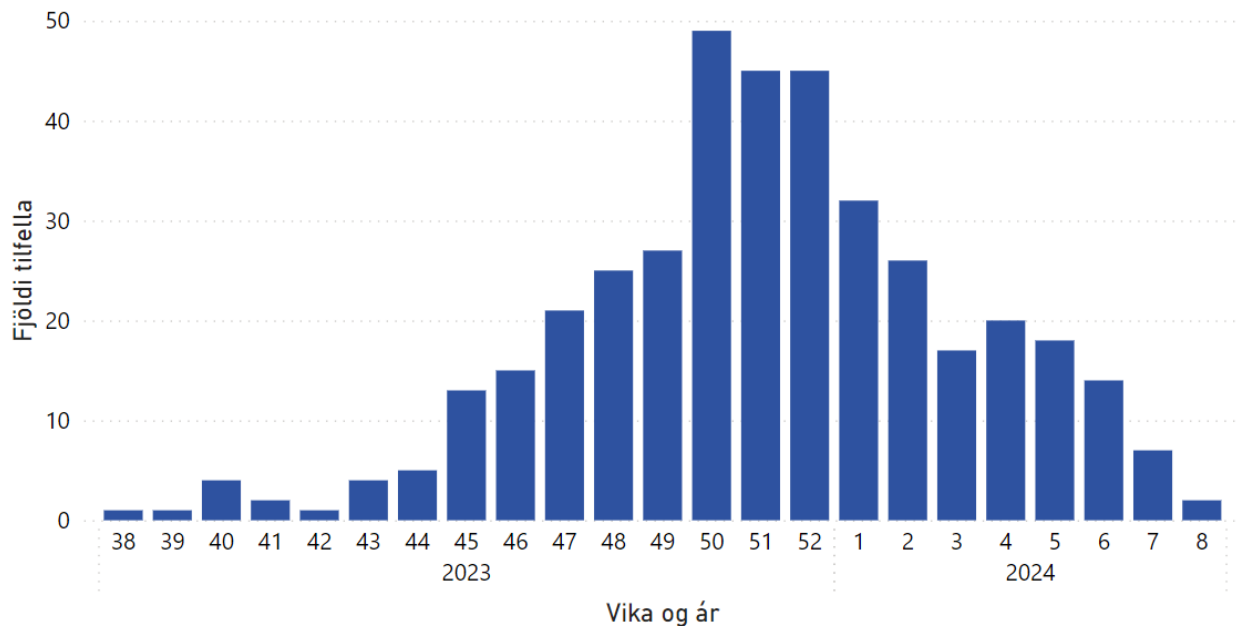
Mynd 2. Fjöldi einstaklinga með staðfesta inflúensu eftir vikum veturinn 2023–2024 og síðastliðin tvö flensutímabil samanborið við meðaltal síðustu fimm flensutímabila þar á undan (2015–2020). Athugið að veturinn 2020–2021 greindist ekkert tilfelli af inflúensu.

Mynd 3. Vikulegur fjöldi klínískra greininga á inflúensulíkum einkennum veturinn 2023–2024.

RSV og aðrar öndunarfærasýkingar

Greiningum á **RS-veirusýkingu (RSV)** fer áfram fækkandi. Í viku 8 greindust tveir einstaklingar með RSV (mynd 4), þar af eitt barn undir eins árs aldri. Fjöldi öndunarfæraveira, annarra en influensu og RSV hefur verið svipaður undanfarnar vikur en í viku 8 greindust flestir með aðrar tegundir kórónuveira en SARS-CoV-2, parainflúensu og human metapneumoveiru. Frekari upplýsingar um greiningar á öndunarfæraveirum má hér á [vef sýkla- og veirufræðideildar Landspítala](#) (undir veirugreiningar).

Mynd 4. Vikulegur fjöldi greindra RS-veirusýkinga veturinn 2023–2024.

Mislingar og hettusótt

Í viku 5 árið 2024 **greindist eitt tilfelli af mislingum**, það fyrsta hér á landi síðan árið 2019. Ekki var unnt að staðfesta hvort viðkomandi var bólusettur. Annað tilfelli hefur ekki greinst þegar þetta er birt. Þau sem eru óbólusett fyrir mislingum eða hafa ekki fengið mislinga eru í áhættu fyrir smiti og mislingum geta fylgt alvarleg veikindi og fylgikvillar. Bólusetning gegn mislingum er örugg og veitir langtímaörn gegn sjúkdómnum. Bólusettir geta smitast en þá eru veikindi venjulega væg. Þau sem fá mislinga fá sjúkdóminn aðeins einu sinni. Sjá frekari upplýsingar um mislinga á [vef embættis landlæknis](#). Þeir sem hyggja á ferðalög erlendis á næstunni er ráðlagt að huga að bólusetningarstöðu sinni og barna sinna vegna mislinga. Sjá [frétt á vef embættis landlæknis um fjölgun mislingatilfella í Evrópu](#).

Í viku 5 **greindist einnig eitt tilfelli af hettusótt**, það fyrsta hérlandis síðan árið 2020. Viðkomandi var ekki með skráða bólusetningu. Í viku 7 **greindust þrjú tilfelli til viðbótar**, þar á meðal tvö bólusett ungmenni. Í viku 8 greindist fimmta tilfellið á þessu ári. Öll tilfellið fimm höfðu verið í nánum samskiptum. Hettusótt er bráð og mjög smitandi veirusýking sem leggst oftast á börn en fullorðna. Veikindi eru yfirleitt ekki mikil og ganga oftast fljótt yfir en sýkingin getur valdið alvarlegum fylgikvillum, sérstaklega hjá unglingum og fullorðnum. Einstaklingar sem eru óbólusettir eða hafa ekki fengið hettusótt áður geta smitast af hettusótt.

Bólusettir geta smitast en það er sjaldgæfara. Þau sem fá hettusótt fá hana yfirleitt aðeins einu sinni á ævinni. Bólusetning gegn hettusótt er skilvirkasta vörnin og dregur úr alvarlegum veikindum og fylgikvillum ef einstaklingur smitast. Sjá frekari upplýsingar um hettusótt á [vef embættis landlæknis](#).

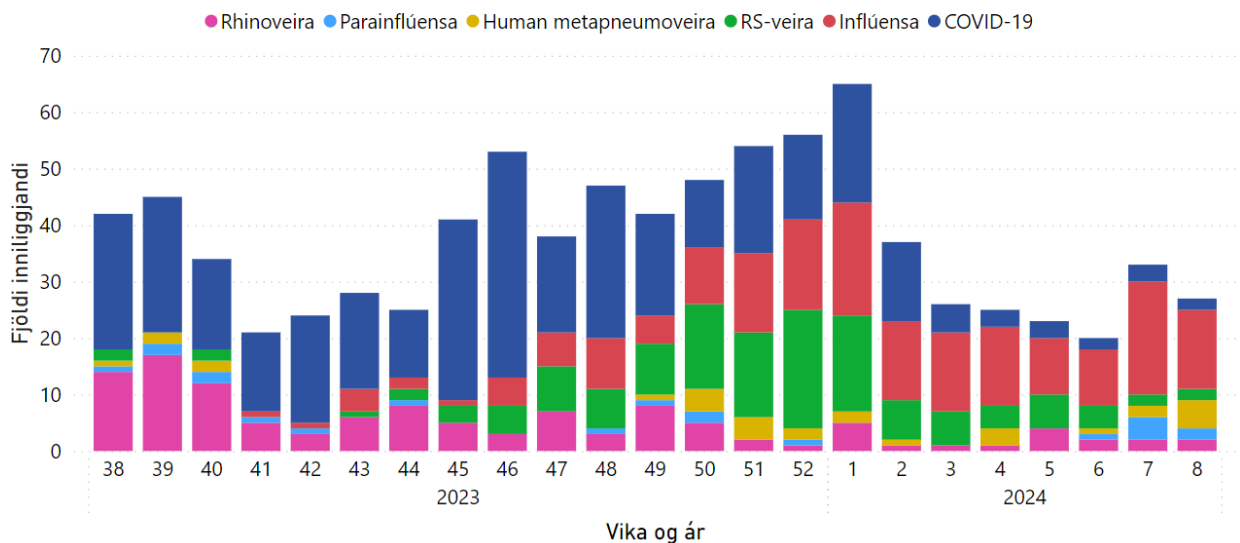
Hægt er að fá frekari upplýsingar varðandi bólusetningar hjá heilsugæslu, á netspjalli Heilsuveru eða í síma 1700.

Ekki er mælt með MMR bólusetningu (gegn mislingum, hettusótt og rauðum hundum) fyrir þá sem eru fæddir fyrir 1970 en almennar frábendingar eru:

- Börn yngri en 6 mánaða gömul.
- Barnshafandi einstaklingar.
- Ónæmisbældir einstaklingar – ef vafi þá þarf að ráðfæra sig við sinn lækni.
- Gelatínofnæmi.
- Þau sem eru þegar bólusett með 2 skömmtum af mislingabóluefni og starfa ekki í bráðaheilbrigðisþjónustu.

Innlagnir á sjúkrahús

Fjöldi innliggjandi einstaklinga á Landspítala með öndunarfærasýkingu af völdum veira í viku hverri hefur farið fækkandi frá áramótum. Í viku 8 voru 25 einstaklingar innliggjandi með eina af sex algengustu öndunarfæra veirusýkingunum. Af þeim voru 14 manns með Inflúensu, þar af yfir helmingur einstaklingar 65 ára eða eldri. Tveir lágu inni með COVID-19 og tveir með RSV, allt einstaklingar 65 ára eða eldri. (mynd 5).

Mynd 5. Fjöldi innlagðra einstaklinga með öndunarfærasýkingar veturinn 2023–2024. Gögn frá Landspítala.

Samantekt

Greiningum á COVID-19 og RSV hefur farið stöðugt fækkandi frá áramótum en influensa er enn í dreifingu. Langflest greind tilfelli af influensu þennan veturinn hafa, enn sem komið er, verið af influensustofni A. Fjöldi inniliggjandi einstaklinga með öndunarfæraveirusýkingar á Landspítala hefur fækkað frá áramótum. Bæði mislingar og hettusótt hafa borist til landsins nýverið. Ekki er útséð enn um frekari útbreiðslu frá þessum tilfellum. Bólusetningarátak er yfirstandandi hjá heilsugæslunni til að draga úr áhrifum beggja atvika, fyrst og fremst á höfuðborgarsvæðinu.

Staðan í Evrópu

Enn er mikið um influensu í Evrópu samanborið við COVID-19 og RSV. Mest greinist af influensustofni A(H1)pdm09. Fjöldi greininga á COVID-19 er í lágmarki í flestum löndum og RSV greiningar eru almennt á niðurleið. Í vetur hefur borið á **aukningu á greindum öndunarfærasýkingum af völdum bakteríunnar *Mycoplasma pneumoniae*.**

Greiningar á mislingum **júkust margfalt í Evrópu á árinu 2023** eftir fækkun tilfella á tímum COVID-19 faraldursins. Flest tilfelli voru meðal barna yngri en 5 ára. Stórar hópsýkingar hafa brotist út, m.a. í Bretlandi, Austurríki, Rúmeníu og Frakklandi en í flestum þessum löndum er bólusetningarþátttaka undir 95% markmiðinu. Meirihluti smitaðra var óbólusettur (75%) en hins vegar var bólusetningarstaða margra fullorðinna óþekkt. Í flestum löndum eru börn yngri en 12 mánaða ekki bólusett við mislingum. **Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin (WHO)** hefur vakið athygli á aukningu mislinga í heiminum. Sjá einnig frekari upplýsingar um stöðuna í Evrópu **á vef Sóttvarnastofnunar Evrópusambandsins (ECDC)**. Búist er við áframhaldandi dreifingu mislinga í Evrópu árið 2024 en mislingar eru líklegastir til að vera í dreifingu síðla veturs og á vorin.

Sóttvarnir

Full ástæða er til að sinna persónulegum sóttvörnum til að draga úr líkum á að smitast og á að smita aðra.

Við minnum öll á að:

- Fylgja tilmælum um bólusetningar.
- Halda sig til hlés í veikindum.
- Forðast umgengni við ung börn og aðra viðkvæma ef með einkenni.
- Hylja nef og munn við hósta og hnerra.
- Sinna reglulegum handþvotti.
- Nota grímu við ákveðnar aðstæður eins og á heilbrigðisstofnunum þ.m.t. biðstofum.
- Lofta út.

